

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام آنکه جان را فکرت آموخت

نظارت در

بانک‌های تخصصی – توسعه‌ای

محمد هاشم بت شکن

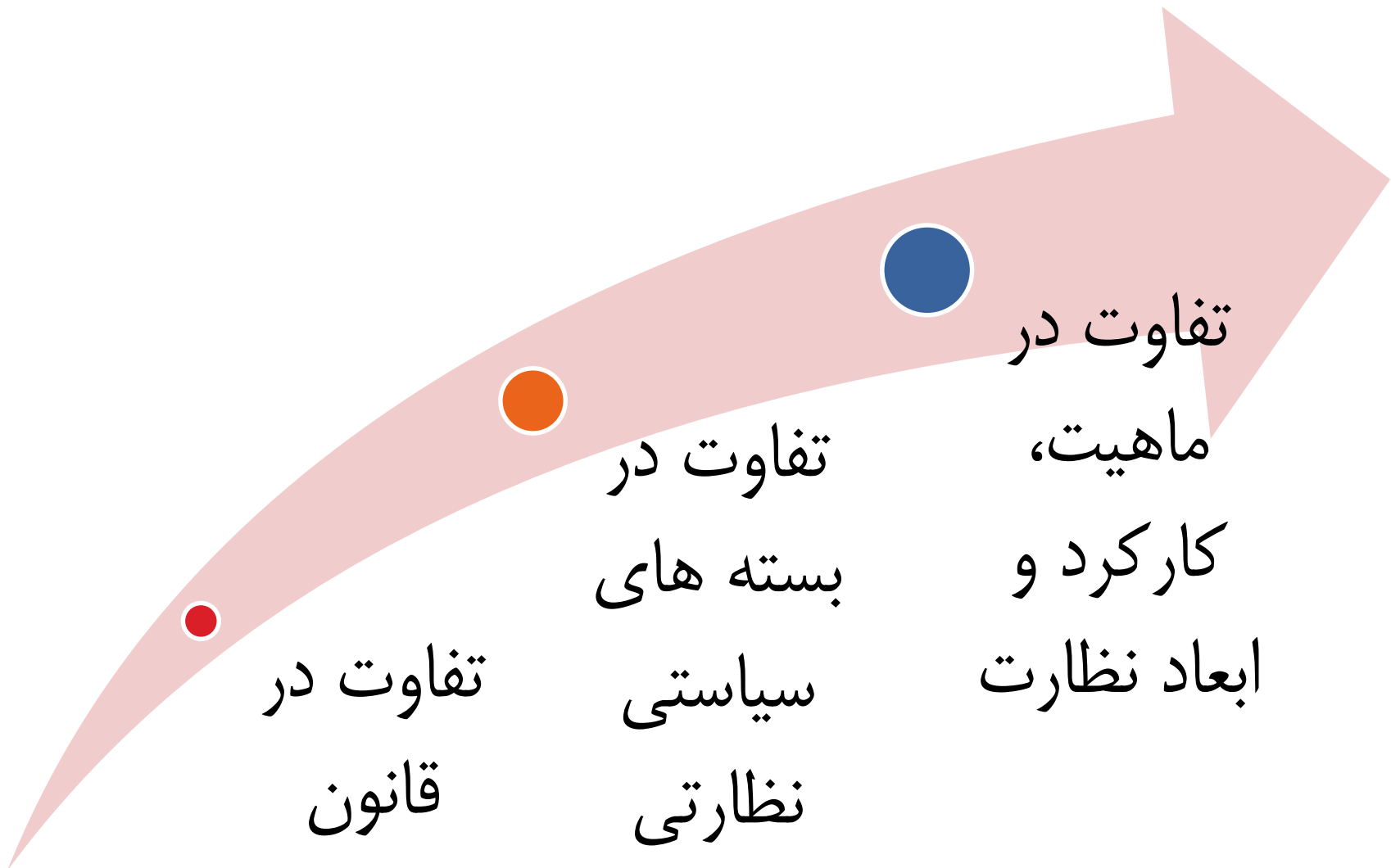

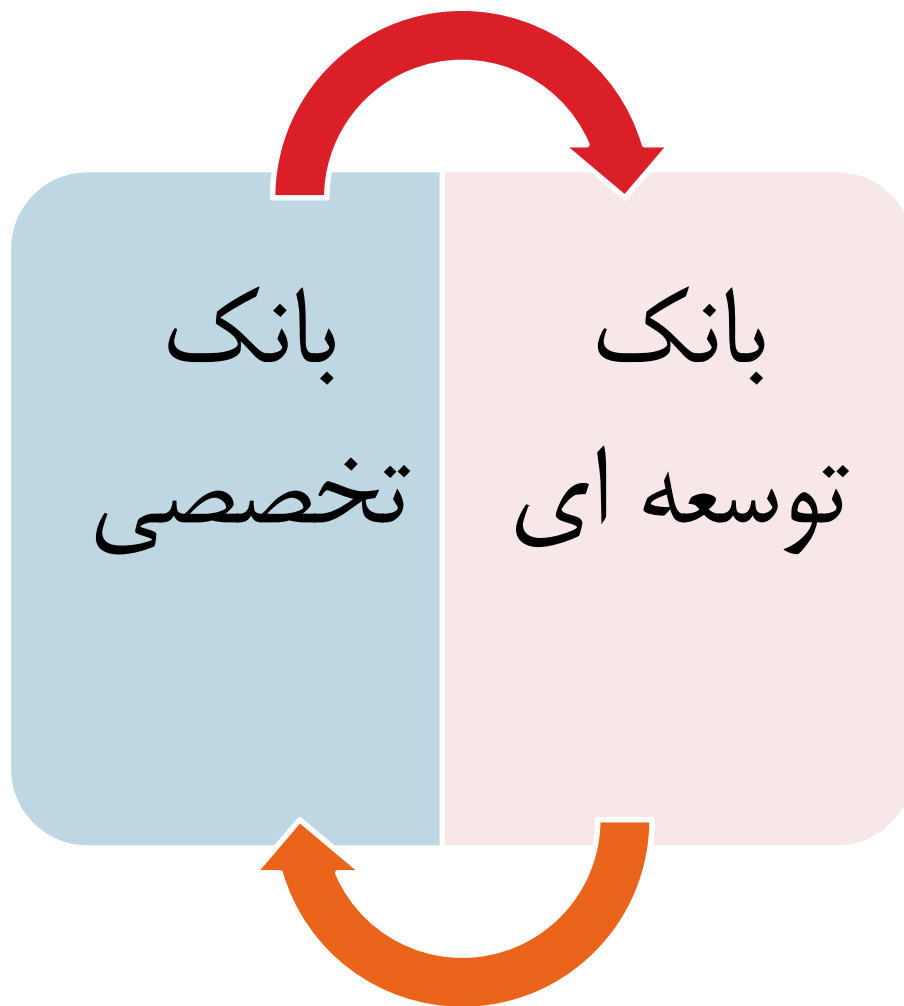
اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ^{۲۸}

خداوند آفریدگار همه چیز است

و حافظ و ناظر بر همه اشیا است.

سیر مفاهیم اساسی بحث

بانک تخصصی

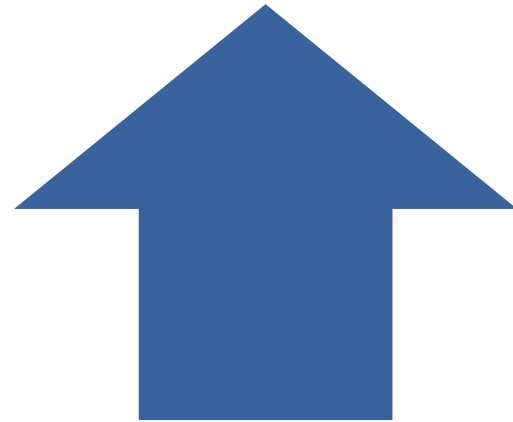
(از منظر بانک مرکزی)

بانک توسعه

ای

(از منظر دولت)

بستر قانونی بانک های توسعه ای

❖ (الف) بند ۲۲ از ماده ۷ سیاست های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی:

○ گسترش منابع مالی و کارآمدسازی مدیریت آن در جهت افزایش ظرفیت تولید ملی و کاهش هزینه های تأمین مالی مورد نیاز بویژه با ساماندهی، گسترش و حمایت از نهادهای مالی توسعه ای و بیمه ای.

❖ (ب) قانون اجرای سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی:

○ تبصره ۴ ماده ۳: سازمان های توسعه ای مجازند منابع داخلی خود را با اولویت به صورت وجوه اداره شده نزد بانک های توسعه ای دولتی برای اعطای تسهیلات یا کمک به طرح های مصوب در حوزه های نوین با فناوری پیشرفته و بخش های غیردولتی اختصاص دهند.

○ مطابق با تصویب نامه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی مورخ ۸۸/۰۵/۲۴ هیأت وزیران: منظور از سازمان های توسعه ای موضوع تبصره ۳ بند الف ماده ۳ قانون مذکور، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، بانک توسعه صادرات ایران، بانک صنعت و معدن، بانک کشاورزی، بانک مسکن، بانک توسعه تعاون و شرکت ملی صنایع پتروشیمی می باشد.

بستر قانونی بانک های تخصصی

■ لایحه قانونی اداره امور بانکها(ماده ۱):

○ در اجرای قانون ملی شدن بانکها و موسسات اعتباری، از تاریخ تصویب این قانون کلیه بانکهای کشور اعم از بانکهای تخصصی و تجاری و بانکهای دولتی سابق و ملی شده بعدی طبق این مقررات اداره خواهد شد.

■ قسمت ششم(گروه بندی بانکها) - لایحه قانونی اداره امور بانکها(ماده ۱۷):

○ مجمع عمومی بانکها می تواند نسبت به گروه بندی و ادغام بانکها اعم از بانکهای تخصصی، تجاری و همچنین تأسیس بانکهای جدید بر حسب ضرورت اقدام نماید.

■ لایحه قانون پولی و بانکی کشور(مصوب ۱۳۳۹) - بندی ماده ۶۵

○ در مورد بانک های تخصصی انجام عملیاتی برای غیر آنچه که در اساسنامه آنها ذکر شده، ممنوع می باشد.

○ لوایح قانون بودجه و قانون برنامه های پنج ساله توسعه

بستر معرفی بانک های تخصصی- توسعه ای

▪ پیش نویس طرح تحول نظام بانکی

◦ طبقه بندی بانک ها به چهار گروه بانک

تجاری، بانک قرض الحسنه، بانک

تخصصی- توسعه و بانک جامع صورت

گرفته است.

تمایز در بسته های سیاستی نظارتی بانک مرکزی

نرخ سپرده قانونی کمتر (در قالب سیاست های پولی بسته های اعتباری)

اعطای ۹۰ درصد تسهیلات در بخش مربوطه (در قالب سیاست های اعتباری بسته سال ۱۳۹۰ و ماده ۵ از سیاست های پولی بسته سال ۱۳۸۹)

تعیین سقف و نرخ تسهیلات در بخش های تخصصی (در قالب سیاست های اعتباری بسته های سیاستی)

ابزارهای خاص تجهیز و تخصیص منابع (ماده ۱۱ از فصل سوم - سیاست های اعتباری بسته سال ۱۳۸۹)

بانک توسعه ای

ماهیت

- بانک های توسعه ای موسساتی مالی و اعتباری هستند که به تجهیز منابع مالی بلندمدت و کم هزینه اقدام می نمایند تا آن را توسط خود، دیگران یا مشترکا در راستای اهداف برنامه های توسعه اقتصادی کشور به نحو مطلوبی سرمایه گذاری نمایند.
- ماهیت توسعه ای بودن ایجاب می کند همواره این نهادها از حمایت های مالی، فنی و خدمات دولت برخوردار شوند.

ضرورت وجودی

- ضرورت وجودی بانک های توسعه ای به عنوان ابزار اعمال سیاست های توسعه ای دولت، کمک به توسعه و تکمیل و ایجاد واحدهای اقتصادی، تشویق و ترغیب بخش خصوصی، بکارگیری صحیح و برنامه ریزی شده منابع محدود مالی در قالب اهداف و وظایف توسعه ای است.

مأموریت

- مأموریت بانک های توسعه ای پشتیبانی از طرح هایی است که برای کشور و مردم اهمیت دارند و مستلزم ریسک زیاد، سرمایه گذاری سنگین و بازدهی کم هستند.

اهداف بانک های تخصصی-توسعه ای

کلان

رابط بین مراجع سیاستگذار و برنامه ریز دولتی و شرکت های اقتصادی

عامل انتقال سیاستها و اهداف برنامه های توسعه دولت به شرکتها و از طرف دیگر، مسؤلیت انتقال مسایل و مشکلات اجرایی شرکتها به مراجع سیاستگذار

خرد

عمدتا معطوف به تقویت ویژگی های کارآفرینی با تدارک منابع مالی نسبتا ارزان در میان مدت و بلندمدت

تشویق و ترغیب بخش اقتصادی

وظایف بانک های توسعه ای در سطح کلان

حمایت از الگوی خاصی از مصرف

حمایت از نوع خاصی از صنایع مثلا صنایع سبک یا صنایع سنگین، صنایع مصرفی یا صنایع واسطه‌ای و...

حمایت از سرمایه‌گذاری در مناطق خاصی از کشور نظیر مناطق حاصل خیز کشاورزی یا مناطق محروم

حمایت از بخش‌های اقتصادی خاص و راهبردی نظیر کشاورزی، صنعت، مسکن و خدمات.

حمایت از سیاست جایگزینی واردات و یا توسعه صادرات

وظایف بانک‌های توسعه‌ای در سطح خرد

تجهیز منابع با کاربرد روش‌های جدید و ابزارهای نوین و تخصیص با در نظر گرفتن هزینه فایده اقتصادی و اجتماعی

بررسی طرح‌های مناسب و موجه برای سرمایه‌گذاران بالقوه بخش خصوصی و تشویق بخش خصوصی

اعطای اعتبار و تسهیلات با نرخ ترجیحی و عامل غیرمستقیم اعطای یارانه مالی به بخش هدف

ارایه پیشنهادات اصلاحی در زمینه برنامه‌ها و سیاست‌های اقتصادی دولت

صدور ضمانتنامه و خدمات بانکی برای تراکنش‌های اشخاص و شرکت‌های مدنظر

ایجاد ارتباط با موسسات مالی بین‌المللی و بانک‌های خارجی و فراهم آوردن شرایط بکارگیری منابع ارزی با هزینه مناسب

ابزارهای تجهیز و تخصیص در بانک های تخصصی

- اعطای تسهیلات در قالب عقود مشارکت مدنی و حقوقی
- فروش اقساطی
- اجاره به شرط تملیک
- سرمایه گذاری

ابزارهای تخصیص

- منابع دولت
- سرمایه بانک
- سپرده های تعهدی
- گواهی سپرده عام و خاص
- اوراق پروژه محور (صکوک)
- منابع سایر بانک ها

ابزارهای تجهیز

ویژگی متمایز بانک های تخصصی

بدنه کارشناسی
متخصص با نظارت
بر مراحل اجرای یک
طرح به منظور توسعه
اقتصادی کسب و کار
خاص

تجهیز منابع از طریق
سرمایه، وجوه اداره
شده و سپرده های
تعهدی و بنابرین
تمایز در فلسفه سپرده
قانونی، تضمین
سپرده و رهینه
تسهیلات اعطایی

وجود شرکت های
ابزاری در راستای
عملیات توسعه
ای(بخشی از
عملیات) و دارای
ماهیت متفاوت از
شرکت داری بانک
های تجاری

تکمیل چرخه زنجیره
ارزش میان تأمین
کننده مالی(جامعه و
دولت)، سازنده(توسعه
دهنده) و
خریدار(جامعه هدف)

امکان پیاده سازی
واقعی عقود با ماهیت
اسلامی حسب نوع
بخش تخصصی نظیر
مشارکت، استصناع و
اجاره

نمونه [بانک مسکن]

از منظر
تخصصی

- مطابق با ماده ۳ اساسنامه بانک مسکن

از منظر
توسعه ای

- نگاه توسعه‌ای دولت‌ها جهت اجرای قانون اصل ۴۴ ق.ا

مصادق های اعمال نظارت و کنترل متفاوت در بانک مسکن

مفهوم شناسی نظارت

اعمال مجموعه ای از اقدامات و تصمیمات از پیش تعیین شده به منظور اجرای هر چه بهتر امور توسط بانک ها و موسسات اعتباری و حصول اطمینان از مطابقت عملیات با هدف های مدنظر و اقدامات اصلاحی جهت جلوگیری از بروز یا تکرار انحرافات احتمالی و حصول نتیجه مطلوب

نظارت و کنترل فراهم کننده اطلاعات مفید، دقیق، شفاف برای مدیریت کارا و اثربخش است که اجرای صحیح آن موجب رسیدن سازمان به اهدافش می شود. هدف از نظارت **حفظ حقوق ذینفعان** است. علاوه بر آن می توان **شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارائه راهکارهایی برای بهبود شیوه عملیاتی و حل ریشه ای معضلات** را برشمرد.

امروزه با تغییر الگوهای کنترلی شایسته است اداره و نظارت بانک ها متناسب با ارزش و خطوط کسب و کار متنوع آنها صورت گیرد. نظارت بانکی به دنبال آن است که ضمن حفظ سلامت بانک های سالم، مراقب باشد که ورشکستگی بانک های ناتوان، منجر به بحران بانکی نشود.

انواع نظارت های بانکی

نظارت عالیّه یا عمومی، اعمال نظارت بر سیاست های پولی و اعتباری که مختص بانک مرکزی است.

نظارت اداری، نظارت از لحاظ حسن اداره امور بانک که به عهده مدیران بانک هاست.

نظارت عملیاتی، نظارت بر نحوه مصرف و بازگشت منابع که برعهده کنترل های داخلی است.

ضرورت نظارت بر بانک ها

بانک ها بدلیل ماهیت و پیچیدگی فعالیت، به طور ذاتی آسیب پذیرند و از ریسک های متعددی برخوردارند.

بانک ها مهمترین مجرای اعمال سیاست های اقتصادی دولت هستند.

اخلال در سلامت فعالیت بانک ها می تواند ادامه حیات اقتصادی کشور و در کل بر ثبات سیاسی/اجتماعی جوامع اثرگذار باشد.

بانک ها صرفا با اتکا بر منابع خود فعالیت نمی کنند و بخش عمده ای از منابع آنها متعلق به سپرده گذاران است.

بروز مشکل حاد برای یک بانک یا ورشکستگی آن موجب ایجاد تهدید جدی برای سایر بانک ها، اقتصاد کشور و اقتصاد جهانی است(بحران بانکی اخیر گواهی بر این مدعاست).

لایه های نظارتی

لایه اول (نظارت درون سیستمی)

کنترل های داخلی (فرآیندهای کاری اطمینان بخش که متضمن خود کنترلی فعالیت هاست)

لایه دوم (نظارت درون سیستمی)

حسابرسی داخلی (ارزیابی ادواری و اطمینان از کفایت و صحت کنترل های داخلی)

لایه سوم (نظارت بیرون سیستمی)

حسابرس و بازرس مستقل (حفظ حقوق صاحبان سهام)
نظارت بانک مرکزی (حفظ منافع سپرده گذاران)

ابعاد نظارت

نظارت بیرونی

بانک مرکزی

سازمان حسابرسی

نظارت درونی

(کمیته های اعمال نظارت)

کمیته عالی ریسک

کمیته حسابرسی

نظارت درونی

(ساختار اعمال نظارت)

بازرسی

حسابرسی داخلی

مدیریت ریسک

مدیریت مبارزه با پولشویی

بازرسی در بانک های تخصصی- توسعه ای

تعلق سرمایه بانک ها به دولت و وجود سپرده های اشخاص نزد بانک ها ایجاب می کند که ساختار اداری و سازمانی بانک ها به شکلی باشد که حقوق دولت و سپرده گذاران در بانک حفظ شود.

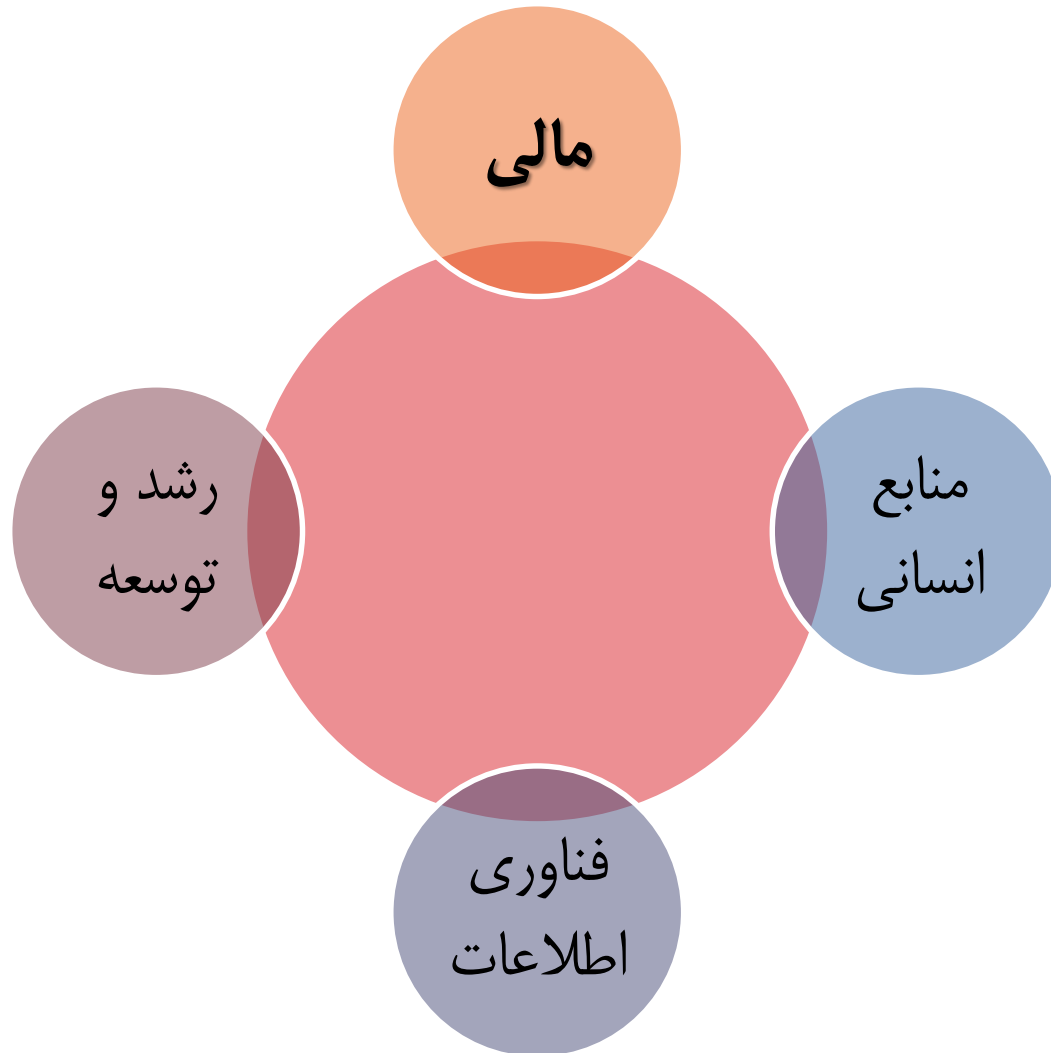
سه هدف کلی بازرسی در بانک ها

۱. بانک ها وظایف خود را به طور صحیح انجام دهند

۲. حقوق عمومی حفظ شود

۳. از مقررات، دستورالعمل و بخشنامه های بانک مرکزی و خود بانک تخلف نشود.

امور مستلزم بازرسی

کارکردهای مدنظر نظام کنترل داخلی

- تعیین ترتیبات مشخص برای تفویض اختیار و مسئولیت
- تفکیک وظایف تعهدآور بانک، پرداخت وجوه و حسابداری دارایی و بدهی ها
- رفع مغایرات و موازی کاری
- حفاظت از دارایی ها

حوزه های اصلی کنترل داخلی

- فرآیندهای سازمانی
- عملیات سازمانی
- رویه های حسابداری و مالی
- سیستم های اطلاعاتی و مدیریت

ابعاد حسابرسی داخلی در بانک های تخصصی- توسعه ای

ابعاد متمایز
اجرائی کنترل
داخلی

آیین نامه ها و دستور العمل
های متفاوت

برنامه های عملیاتی و شاخص
های سودآوری متفاوت

شاخص های ارزیابی عملکرد
متفاوت

افتراق بازرسی و حسابرسی

حسابرسی داخلی

- پیش بینی کننده و آینده نگر
- متکی بر استانداردهای حسابرسی، اصول، خط مشی و رویه های حرفه ای
- تمرکز بر کارکرد درست نظام کنترل های داخلی و نظام بانک

بازرسی

- کشف کننده و گذشته نگر
- بررسی شواهد و مدارک به منظور اطمینان از صحت کارکرد عملیات انجام شده
- تمرکز بر کشف نادرستی ها و فراهم کردن شواهد مربوطه

ابعاد تمایز ریسک

ریسک نقدینگی

- تخصیص منابع به شکل بلندمدت به منظور اجتناب از عدم تطابق سررسید
- تجهیز منابع در اکثر مواقع در قالب سپرده های برنامه ای و حسابهای تعهدی

ریسک تکلیفی

- الزام به اعطای تسهیلات تکلیفی توسط دولت ها

ریسک تمرکز

- تأثیر چرخه های کسب و کار بر عملیات بانک از یک بخش (صنعت)
- الزامات سیاست های اعتباری به منظور تخصیص متمرکز ۹۰ درصد تسهیلات

نارسایی های نیازمند نظارت براساس بیانیه بال

- نبود پاسخ گویی و نظارت کافی مدیریت و کوتاهی در توسعه ی فرهنگ کنترلی قدرتمند درون بانک
- تشخیص و ارزیابی نامناسب ریسک بعضی از فعالیت های بانکی اعم از اقلام بالا و زیرخط ترازنامه
- نبود یا ناتوانی ساختارها و فعالیت های کنترلی مهم نظیر تفکیک وظایف، تأییدیه ها، رفع مغایرت ها و بازبینی عملکرد اجرایی
- تبادل ضعیف اطلاعات بین سطوح مدیریت بانک بویژه در مورد انعکاس مسائل
- بی کفایتی یا ناکارآمدی برنامه های حسابرسی و فعالیت های نظارتی

چارچوب رفتار با بانک های با اهمیت سیستمی

Systemically Important Banks(SIB)

- بحران مالی بین المللی موجب شد تا کمیته بال روشی را برای سنجش بانک با اهمیت سیستمی بین المللی (G-SIBs) به بال ۳ افزوده و الزامات جذب زیان اضافی (HLA-Higher Loss Absorbency) را در نوامبر ۲۰۱۱ منتشر و به تأیید نمایندگان کشورهای عضو گروه ۲۰ برساند. مقامات مالی کشورهای مذکور ملزم شدند تا چارچوب مطروحه را برای بانک های داخلی از حیث اهمیت سیستمی ارائه نمایند.
- دلیل اتخاذ این مقیاس سنجش خروجی های منفی ایجاد شده بوسیله بانک های با اهمیت بر سیستم بانکداری است درحالیکه توسط سیاستگذاران و مقررات مدنظر قرار نگرفته بود. حمایت ضمنی دولت ها از بانک ها منجر به بروز مخاطرات اخلاقی ناشی از اتخاذ موقعیت های ریسکی بیشتر، کاهش انضباط بازاری، ایجاد رقابت های ناکارا و افزایش احتمال ناتوانی آتی شده است.
- این بیانیه مشتمل بر ۱۲ ماده است که ۷ ماده اول درخصوص سنجش اهمیت سیستمی و ۵ ماده بعدی درخصوص ایجاد قابلیت جذب زیان بیشتر در بانک هاست.

- کمیته پیشنهاد می دهد اهمیت سیستمی بانک ها مورد بررسی قرار گیرد تا تأثیر ناکامی و ورشکستگی آنها بر اقتصاد کشور قابل اندازه گیری باشد.
- بنابراین بانک ها باید با لحاظ موقعیت های ریسکی اتخاذی و تعیین چارچوبی برای اهمیت سیستمی هر بانک اقدام به نگهداری نسبت کفایت سرمایه نمایند.
- بنابراین الزامات جذب زیان بالاتر (HLA) را برای بانک های با اهمیت سیستمی علاوه بر تشدید نظارت بر بانک های مذکور در نظر می گیرد.

نمونه بانک های با اهمیت از حیث داخلی- بخش اول

D-SIB

سرمایه کل	شهر	کشور	منطقه	نام بانک
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Tokyo	Japan	Asia	Mizuho FG
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Tokyo	Japan	Asia	Sumitomo Mitsui
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	Tokyo	Japan	Asia	Mitsubishi UFJ FG
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Beijing	China	Asia	Bank of China
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Beijing	China	Asia	ICBC
-	Brussels	Belgium	Europe	Dexia Group
۱۲,۵% (CET ^۱ =min.۹%)	Paris	France	Europe	BNP Paribas
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	Paris	France	Europe	Crédit Agricole
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Paris	France	Europe	Banque Populaire CE
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Paris	France	Europe	Société Générale
۱۰,۵% (CET ^۱ =min.۷%)	Frankfurt	Germany	Europe	Commerzbank
۱۲,۵% (CET ^۱ =min.۹%)	Frankfurt	Germany	Europe	Deutsche Bank
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Rome	Italy	Europe	Unicredit Group
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Amsterdam	Netherlands	Europe	ING Bank

نمونه بانک های با اهمیت از حیث داخلی- بخش ۲

D-SIB

سرمایه کل	شهر	کشور	منطقه	نام بانک
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Bilbao	Spain	Europe	Banco Bilbao Vizcaya Argentaria
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Santander	Spain	Europe	Santander
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	Stockholm	Sweden	Europe	Nordea
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	Zurich	Switzerland	Europe	Credit Suisse
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	Zurich	Switzerland	Europe	UBS
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	Edinburgh	United Kingdom	Europe	Royal Bank of Scotland
۱۲,۵% (CET ^۱ =min.۹%)	London	United Kingdom	Europe	Barclays
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	London	United Kingdom	Europe	Standard Chartered
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	Charlotte	USA	Americas	Bank of America
۱۱,۵% (CET ^۱ =min.۸%)	New York	USA	Americas	Bank of New York Mellon
۱۲,۵% (CET ^۱ =min.۹%)	New York	USA	Americas	Citigroup
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	New York	USA	Americas	Goldman Sachs
۱۳,۰% (CET ^۱ =min.۹,۵%)	New York	USA	Americas	JP Morgan Chase
۱۲,۰% (CET ^۱ =min.۸,۵%)	New York	USA	Americas	Morgan Stanley

نمونه بانک های با اهمیت از حیث بین المللی

G-SIB

بانک های بین المللی	درجه اهمیت (رقم بیشتر اهمیت بالاتر)	سرمایه اضافی پیشنهادی
Citigroup	۴	۲,۵%
Deutsche Bank	۴	۲,۵%
HSBC	۴	۲,۵%
JP Morgan	۴	۲,۵%
Barclays	۳	۲%
BNP Paribas	۳	۲%
Bank of America	۲	۱,۵%
Goldman Sachs	۲	۱,۵%
Mitsubishi UFJ FG	۲	۱,۵%
Bank of China	۱	۱%
BBVA	۱	۱%
ING Bank	۱	۱%
Nordea	۱	۱%
Societe Generale	۱	۱%
Unicredit Group	۱	۱%
Sumitomo Mitsui FG	۱	۱%
Well Fargo	۱	۱%

اصول تعیین بانک های با اهمیت سیستمی

- اصل ۱: مقامات ملی بایستی روشی برای سنجش درجه اهمیت سیستمی بانک های داخلی تعیین کنند.
- اصل ۲: روش سنجش برای بانک های داخلی باید منعکس کننده تأثیر بالقوه یا نفوذ خارجی ناشی از ورشکستگی بانک باشد.
- اصل ۳: رویکرد سیستمی برای تعیین تأثیر ورشکستگی بانک های با اهمیت بر اقتصاد داخلی بایستی متناسب با مقتضیات هر کشور بومی سازی شود.
- اصل ۴: مقامات داخلی بایستی درجه اهمیت سیستمی را در سطح تلفیقی یا لحاظ تمامی زیربخش ها تعیین کنند.
- اصل ۵: مقیاس های تعیین تأثیر ورشکستگی بانک های با اهمیت بوسیله اندازه، به هم پیوستگی، اهمیت زیرساختی/انحصاری بودن و پیچیدگی تعیین می شود.

بانک های حائز اهمیت سیستمی

اندازه

- کل دارایی های بانک به تولید ناخالص داخلی
- طبقه بندی دارایی برحسب درون و برون مرزی

به هم پیوستگی

- دارایی های مالی درونی(مطالبات از نهادهای مالی داخلی)
- بدهی های مالی درونی(تعهدات از نهادهای مالی داخلی)

اهمیت زیرساختی - انحصای بودن

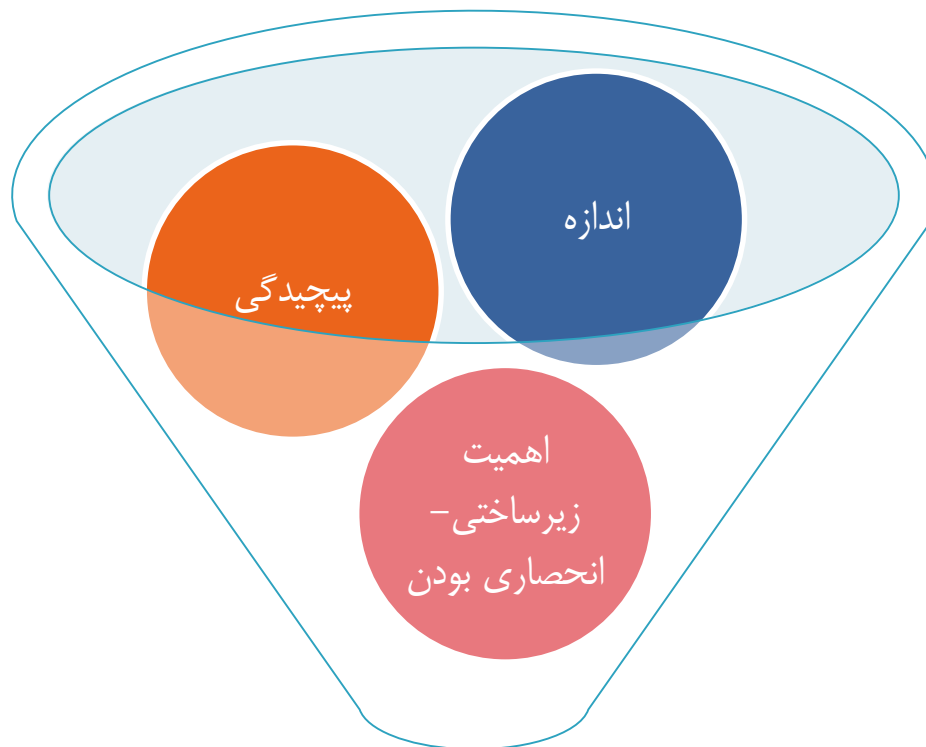
- اهمیت از حیث نظام پرداخت
- اهمیت از حیث اقتصاد کلان

پیچیدگی

- از حیث ابزارهای مالی منتشره
- از حیث عملیات کسب و کار

- اصل ۶: مقامات کشورها بایستی صحت سنجش وضعیت جاری بانک های خود را مدنظر قرار دهند.
- اصل ۷: مقامات ملی بایستی روش سنجش اهمیت سیستمی بانک ها را افشای عمومی نمایند.
- اصل ۸: مقامات ملی بایستی سطوح سرمایه برای جذب زیان حسب روش های مقداری و مشخصه های خاص هر کشور تعیین نمایند.
- اصل ۹: الزامات جذب زیان اضافی بایستی متناسب با درجه اهمیت سیستمی با لحاظ پارامترهای اصل پنجم باشد.
- اصل ۱۰: مقامات ملی بایستی از انطباق **D-SIB** و **G-SIB** با مقررات داخلی خود اطمینان یابند.
- اصل ۱۱: در مواردی که زیر مجموعه های یک بانک به عنوان **D-SIB** شناخته شوند، بانک بایستی هماهنگی و همکاری لازم را با مقامات مالی در خصوص سرمایه اضافی لحاظ نمایند.
- اصل ۱۲: الزامات جذب زیان بالاتر بایستی با الزامات سرمایه نوع اول هماهنگ بوده و علاوه بر این مقامات پولی داخلی نیز ریسک های لازم را در خصوص آن لحاظ کرده باشند.

اهمیت سیستمی بانک های تخصصی- توسعه ی در ایران

ابعاد مقررات گذاری، اجرایی و نظارتی متمایز با
بانک های تجاری

ابعاد سیستمی بانک مسکن

پیچیدگی

- پیوند بازار پول و سرمایه از طریق انتشار MBS، حق تقدم تسهیلات مسکن، صندوق ساختمان و صندوق REITs

اهمیت زیرساختی

- تأثیر بر اقتصاد کلان
- تأثیر بر اقتصاد مسکن
- تأثیر بر اقتصاد بانک
- تأثیر بر اقتصاد خانوار

انحصاری بودن

- تنها بانک تخصص مجاز به اعطای تسهیلات خرید واحدهای مسکونی

اندازه

- بزرگترین پرتفوی تسهیلات

پیشنهادات اجرایی

- اتخاذ شیوه ای در طراحی مجدد نظارت بر بانک های توسعه ای با توجه به ماهیت توسعه ای توسط بانک مرکزی
- تسهیل قوانین و مقررات و اصلاح اساسنامه بانک های توسعه ای جهت مقررات زدایی و ایجاد تحرک و پویایی
- افزایش سرمایه و بهبود کفایت سرمایه بانک های تخصصی - توسعه ای
- تبدیل سهم سود دولت به اندوخته های قانونی و احتیاطی بانک و معافیت مالیات بر عملکرد برای طرح های توسعه ای
- سپرده گذاری وجوه دولتی و منابع صندوق توسعه ملی نزد بانک های توسعه ای با نرخ سود ترجیحی
- کاهش نرخ سپرده قانونی بانک های تخصصی (مطابق با ماده ۱۱ قانون برنامه چهارم توسعه)

پیشنهادات اجرایی

- تصحیح نگاه بانک مرکزی به نهادهای تخصصی زیر مجموعه بانک های توسعه ای به عنوان شرکت های ابزاری (نظیر تأمین سرمایه تخصصی، صندوق تضمین تسهیلات رهنی (فانی می)، شرکت های ساختمانی) و ایجاد شرایط متفاوت با بانک های تجاری برای بانک های مذکور
- پیش بینی یارانه سود در بودجه های سنواتی در بخش های اجبار شده به تأمین مالی توسط دولت (تسهیلات بانکی تکلیفی مطابق با ماده ۱۰ از بند ب برنامه چهارم توسعه)
- ایجاد ابزارهای جذب منابع و تخصیص بلندمدت متفاوت (اجازه انتشار انواع صکوک مرتبط با عملیات، اوراق مشارکت ارزی، صکوک اسلامی و منابع خارجی با شرط مصون سازی نوسانات نرخ ارز توسط دولت)
- اتخاذ بخش مستقل برای سازمانها و بانک توسعه ای در قوانین برنامه پنج ساله توسعه

